

Tweede Kamer

DER STATEN-GENERAAL

aan de leden van de vaste commissies voor Europese
Zaken en Financiën

Postbus 20018
2500 EA Den Haag

vaste commissie voor Europese Zaken
cie.eu@tweedekamer.nl

datum 1 november 2018
betreft Verslag van bevindingen ter voorbereiding op het algemeen overleg Meerjarig Financieel Kader
ons kenmerk 18-EU-B-076
pagina 1/5
bijlage Overzicht behandelinformatie deelvoorstellen en BNC-fiches in de Kamercommissies

Geachte collega-Kamerleden,

Op 21 december 2017 heeft u ons aangewezen als co-rapporteurs inzake de voorstellen voor een nieuw Meerjarig Financieel Kader van de Europese Unie voor de periode 2021-2027 (MFK). Wij hebben onze opdracht ingevuld met het vergaren van feitelijke informatie over het MFK en het faciliteren van de politieke meningsvorming door een aantal activiteiten voor de commissies Europese Zaken en Financiën voor te bereiden.

Het betreft de volgende activiteiten in het afgelopen jaar:

- deelname aan EU-conferentie in Brussel op 8 en 9 januari;
- gesprek met Eurocommissaris Oettinger in de Kamer op 18 januari, voorafgegaan door een brief aan de Eurocommissaris;
- ambtelijke technische briefing op 30 mei;
- gesprek met Eurocommissaris Oettinger in Brussel op 4 juni;
- informeren van de Kamercommissies over proces en inhoud van het MFK op 22 juni;
- inbreng feitelijke vragen op 20 augustus, gevolgd door nadere inbreng feitelijke vragen op 3 oktober;
- briefing door Europese Rekenkamer over briefingdocument op 11 oktober;
- rondetafelgesprek op 7 november;
- algemeen overleg op 8 november.

Ter voorbereiding op het algemeen overleg van volgende week attenderen wij u met deze brief op onze bevindingen over een aantal elementen in de discussie over het MFK. In de bijlage hebben wij tevens een overzicht van de MFK-deelverordeningen, de bijbehorende BNC-fiches en de wijze van behandeling in de Kamercommissies opgenomen.

1. Informatievoorziening

Het is lastig om het voorstel voor het nieuwe MFK goed te vergelijken met het huidige MFK (2014-2020), doordat een aantal factoren is gewijzigd. Door inflatie ligt het prijspeil hoger dan zeven jaar geleden. Ook corrigeert de Europese Commissie voor Brexit. Tevens heeft de Europese Commissie voor een andere begrotingsindeling gekozen, en worden sommige bestedingsdoelen hernoemd of met elkaar gecombineerd, waardoor dezelfde bestedingen nu onder een andere begrotingsrubriek worden voortgezet. Bijvoorbeeld de subrubriek 'Economische, sociale en territoriale cohesie' bestaat niet meer; wel wordt een nieuwe rubriek 'Cohesie en waarden' in het leven geroepen. Ook wordt het Europees Ontwikkelingsfonds voor het eerst geïntegreerd in het MFK; daarentegen wordt het nieuwe instrument *European Peace Facility* buiten de EU-begroting gehouden.

Over deze onvergelijkbaarheid heeft de Europese Rekenkamer een paper geschreven.¹

Conclusie:

De Europese Commissie had de wijzigingen beter inzichtelijk kunnen maken ten behoeve van een zuivere vergelijking tussen de 'oude' en de nieuwe meerjarenbegroting. U zou het kabinet kunnen vragen meer helderheid te geven ten aanzien van de verschillen tussen het huidige MFK en het nieuwe MFK en wat dat betekent voor de veranderingen in de Nederlandse financiële positie.

2. Relatie met Brexit

Het vertrek van het Verenigd Koninkrijk uit de EU heeft grote gevolgen voor het MFK. In de eerste plaats verliest de EU een nettobetaler, waardoor de EU-begroting door nog maar 27 lidstaten moet worden gefinancierd. Met de Britten vertrekt ook de Britse korting op de nationale afdracht en, daarvan afgeleid, de 'Nederlandse korting op de Britse korting', hetgeen tot een hogere Nederlandse afdracht leidt. Ten minste, als het aan de Europese Commissie ligt.

Daarnaast is het van belang om te beseffen dat het eventueel uitblijven van een uittredingsakkoord tussen EU en VK ook rechtstreeks gevolgen zal hebben voor het huidige MFK 2014-2020. In het voorlopige akkoord in december 2017 is de financiële afrekening becijferd op 40-44 miljard euro. In het *no deal*-scenario verliest de EU deze bijdrage voor de resterende periode van het huidige MFK. Dat betekent iets voor de Nederlandse financiële positie in het huidige MFK. Onduidelijk is wat precies.

¹ https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/BRP_MFF2/BRP_MFF2_EN.pdf (10 juli 2018)

Conclusie:

De discussie over het MFK kan niet los gezien worden van de Brexit; dit geldt zowel voor de nieuwe als ook voor de huidige EU-meerjarenbegroting. U zou kunnen vragen wat het effect van een no deal Brexit is op de huidige Nederlandse financiële positie.

3. Uitgavenbeoordelingen

De Europese Commissie heeft, zoals ook in onze brief aan Eurocommissaris Oettinger bepleit, de zogeheten *spending reviews* of uitgavenbeoordelingen openbaar gemaakt. Hiermee is onderzocht of de bestedingen van de EU doelmatig en doeltreffend waren. Zie ook onze brief aan Eurocommissaris Oettinger en zijn reactie.²

Wij zijn verheugd dat de Europese Commissie een begin gemaakt heeft met het evalueren van de EU-bestedingen. Dit heeft ook geleid tot kleine aanpassingen in het nieuwe MFK ten opzichte van het huidige: beleidsprogramma's zijn gestroomlijnd, er wordt meer gestuurd op *output* en er is extra ruimte voor flexibiliteit in de EU-begroting.

In onze ogen zijn de huidige uitgaven echter niet of niet voldoende diepgravend geëvalueerd op efficiency en effectiviteit.

Daardoor hebben deze uitgavenbeoordelingen evenwel helaas niet geresulteerd in een kritische heroverweging of herprioritering van EU-beleidsdoelen. Ook heeft de Europese Commissie op basis van haar uitgavenbeoordeling geen concrete bezuinigingsopties aangereikt. Deze alternatieve keuzes hadden meer gloed en inhoud kunnen geven aan het politieke debat over omvang en inrichting van de nieuwe EU-meerjarenbegroting.

Conclusie:

Met de uitgavenbeoordelingen is de kans gemist om de effectiviteit en efficiency van bestaand EU-beleid tegen het licht te houden en te benutten voor besparingen op en herprioritering van beleidsdoelen.

2

De brief van de rapporteurs aan Eurocommissaris Oettinger (16 januari 2018):

<https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2018D00868&did=2018D00868>

De reactie van de Europese Commissie (31 juli 2018):

http://ec.europa.eu/dgs/secretariat_general/relations/relations_other/npo/docs/netherlands/own_initiative/o_i_mff_post_2020/oi_mff_post_2020_tweedekamer_reply_en.pdf

4. Definitie van toegevoegde waarde

De Europese Commissie onderbouwt haar MFK-voorstel en de beleidsinhoudelijke prioriteiten daarin met het concept van 'Europese toegevoegde waarde'. Helaas is de Commissie er ons inziens niet in geslaagd om een duidelijke en eenduidige definitie van dit concept te formuleren. Het zogeheten stoplichtmodel, zoals geïntroduceerd in haar reflectiepaper over de EU-begroting, bevat een aantal criteria zoals 'Europese waarden' en 'publieke goederen met een Europese dimensie'. Deze criteria zijn echter in het Commissievoorstel niet uitgewerkt tot een concrete, objectieve definitie van *European added value*.

Een dergelijke definitie zou zeker nuttig en behulpzaam zijn om de strategische doelen en beleidsprioriteiten van de EU te bepalen en zodoende ook tot een heldere taakverdeling met de lidstaten te komen. Zie hierover bijvoorbeeld een concept-artikel van dr. Adriaan Schout van Instituut Clingendael.³

Conclusie:

Toegevoegde waarde van EU-beleid is moeilijk te objectiveren en blijft daarmee bovenal een politiek begrip.

5. Financiële verantwoording

Sinds 2007 heeft de Europese Rekenkamer elk een goedkeurend oordeel over de jaarrekeningen van de EU afgegeven; ook het geschatte foutenpercentage voor betalingen is de laatste jaren afgenomen. Daarmee gaat de financiële verantwoording de goede kant op, maar er valt nog veel te verbeteren.

Zo zijn er fondsen die buiten de EU-begroting vallen (zoals het European Peace Facility) en intergouvernementele organisaties die buiten het juridisch EU-kader vallen maar wel EU-beleid uitvoeren (zoals het Europees Stabiliteitsmechanisme). De bevoegdheid van de Europese Rekenkamer zou moeten worden uitgebreid met de financiële controle op deze fondsen en organisaties. Ook worden er nieuwe fondsen gecreëerd onder het nieuwe MFK. De besteding en het beheer daarvan moet voldoende transparant gemaakt worden.

3

<https://onedrive.live.com/?authkey=!APeoL1TzwnCqY&cid=7FC72E8F904ACE75&id=7FC72E8F904ACE75!21966&parId=root&o=OneUp> (concept-publicatie 12 september 2018)

Veel EU-geld wordt echter niet door de EU maar in en door de EU-lidstaten uitgegeven. Hier ligt ook een rol voor de lidstaten om periodiek verantwoording af te leggen over beheer en besteding van EU-gelden. De zogeheten EU-lidstaatverklaring, die het Nederlands kabinet jaarlijks afgeeft en die gecontroleerd wordt door de Algemene Rekenkamer, is een goede praktijk die navolging verdient in alle EU-lidstaten.

Conclusie:

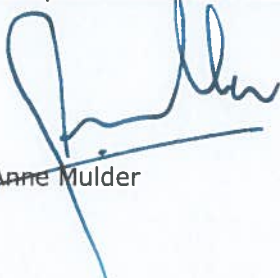
De financiële verantwoording over besteding van EU-middelen moet worden verbeterd, bijvoorbeeld door een sterkere rol en bevoegdheid te geven aan de Europese Rekenkamer en jaarlijkse nationale EU-lidstaatverklaringen verplicht te stellen.

Tot slot

Het doel van de co-rapporteurs is om de Kamer een optimale informatiepositie te geven ten aanzien van het nieuwe MFK. Het algemeen overleg MFK valt ongeveer samen met het einde van de fase van feitenvergaring, meningsvorming en technische analyse van de Commissievoorstellen. Het is nu aan Kamerleden om een politiek oordeel te vellen over het MFK. Dienovereenkomstig beschouwen wij ons rapporteurschap met deze brief als afgerond.

Hoogachtend,

De rapporteurs inzake het Meerjarig Financieel Kader namens de vaste commissies voor Europese Zaken en Financiën,

Anne Mulder

Renske Leijten